

Giftinformasjonen i den digitale tidsalder

Liv Ingrid Flø Beck, Barbro Johanne Spillum, Christian Haga Liv.Ingrid.Flo.Beck@fhi.no

Giftinformasjonen er det nasjonale kompetanseorganet for akutte forgiftninger og er siden 2015 organisert som en avdeling i Folkehelseinstituttet. I 2021 er det 60 år siden Giftinformasjonen ble etablert med farmasøytisk kandidat Elsa Wickstrøm som den første lederen. Tjenesten startet som et kartotek (Giftkartoteket) som samlet opplysninger om giftigheten av stoffer og produkter, og har utviklet seg til å bli en offentlig informasjonstjeneste med kompetanse i klinisk toksikologi. I 1980 ble navnet endret til Giftinformasjonssentralen, og i 2003 ble navnet Giftinformasjonen.

I dag har Giftinformasjonen 24 årsverk. Vi som jobber der er veterinærer (avdelingsdirektør Mari Tosterud, 9 fast ansatte + 2 vikarer), farmasøyter (6), leger (3), toksikologer (2) og administrativt personale/turnuskoordinator (1). Seks erfarne leger i deltidsstillinger er tilknyttet Giftinformasjonen som kliniske bakvakter døgnet rundt.

Giftinformasjonen er lokalisert i FHI sine lokaler på Lindern i Oslo. Lokalene inkludert vaktrommet er tilpasset krav til sikkerhet grunnet døgnbemanning og tilgang til Produktregisteret med strengt fortrolige produktopplysninger. Da Giftinformasjonen ble en avdeling i FHI, fikk vi en sentral rolle i FHIs beredskap mot kjemikaliehendelser (C-beredskap), og vi håndterer tidlige varsler ved slike hendelser.

Fra 2003 startet et stort arbeid med å etablere en intern database, GISBAS. Databasen inneholder både toksikologisk dokumentasjon og dokumentasjon av samtaleene våre. Den digitale utviklingen har gjort at tjenesten kan utføres fra hjemmekontor, noe som har gjort oss mer robuste ved sykdom, aktualisert av Koronapandemien. Giftinformasjonen ble definert som helsetjeneste i 2015, og dette setter høye krav til tjenesten, blant annet dokumentasjon av rådene vi gir som helsepersonell. Slike samtaler til Giftinformasjonen tas opp, og lagres i 3 år.

Giftinformasjonen formidler livsviktig informasjon, råd og veiledning til allmennhet og alle ledd i helsetjenesten. Informasjonen er basert på dokumentasjon, kunnskap og erfaring. Vi vurderer eksponeringer fra et stort spekter av forgiftningsagens, og Giftinformasjonen utarbeider skriftlige behandlingsanbefalinger til bruk i sykehus. Dette krever kontinuerlig overvåking av relevant medisinsk litteratur og deltagelse i de internasjonale fagmiljøene. Informasjonen vurderes, bearbeides og tilrettelegges slik at den er raskt gjenfinnbar og anvendelig i akutte situasjoner.

En befolkning som for eksempel reiser over hele verden, kjøper ulike remedier der og kjøper varer på internett, forventer også hjelp av Giftinformasjonen når noe uventet skjer. Å nøste opp trådene i en forgiftning, kan være møysommelig arbeid med behov for å tenke utenfor boksen.

Giftinformasjonen oppdaterer forgiftningskapitlet i Felleskatalogen og Norsk Legemiddelhandbok. For helsepersonell publiserer vi behandlingsanbefalinger på Helsebiblioteket, under Forgiftninger. På Helsenorge.no ligger informasjon beregnet på allmennheten. Giftinformasjonen administrerer også en antidotdatabase med oversikt over planlagt lagerhold av antidoter i norske sykehus. Vår utarbeidede informasjon er tilgjengelig for alle.

Når noen har spist ukjent sopp, er identifikasjon av soppen i en del tilfeller viktig for å beslutte eventuell videre oppfølging og behandling. Avtalen vi har inngått med Mycoteam der de raskt identifiserer den aktuelle soppen basert på tilsendte bilder, er et viktig supplement til vår tjeneste. Vi har også mange henvendelser om planter. I år har innringere benyttet appen Artsorakel for å identifisere planten.

Vi har en stadig økende bruk av våre tjenester. I 2020 mottok Giftinformasjonen 47 437 telefonhenvendelser, en økning på 10,3 % fra 2019. Så langt i 2021 har vi forholdsvis enda flere henvendelser. Vi har mye informasjon publisert på vår nettside og også her er det stadig flere oppslag.